

Geweld tegen journalisten neemt toe, vooral in Saksen

Achtergrond - 17 oktober 2018 - Auteurs: Wiebke Pittlik, Simon Trommel

Met de arrestatie van de neonazi-terreurgroep Revolution Chemnitz op 1 oktober werd duidelijk: journalisten zijn expliciet doelwit van rechts geweld. De zeven verdachten wilden aanslagen plegen op politici én journalisten, volgens de politie. De beroepsgroep waarschuwt dat het consequente journalisten-*bashen* door rechtspopulisten leidt tot geweld.

Het aantal aanvallen op en bedreigingen van journalisten in Duitsland is gestegen in 2018. Dat meldde het [European Centre for Press and Mediafreedom](#) (ECPMF) dat bedreigingen van journalisten verzamelt. Dit jaar registreerde het centrum tot midden september al 22 fysieke geweldsincidenten, waarvan 28 journalisten slachtoffer waren. Op een enkel geval na ging het om aanvallen door (extreem-)rechtse demonstranten.

De gemelde incidenten zijn nog maar het topje van de ijsberg, denkt Ine Dippmann, politiek verslaggever bij regionale omroep MDR en voorzitter van de Saksische afdeling van de journalistenvakbond DJV. Lang niet alle voorvallen worden gemeld, is haar indruk. "Veel journalisten willen zelf geen onderwerp worden van de berichtgeving. Ze vrezen dat dat de problemen alleen maar groter maakt." De DJV moedigt journalisten aan om aanvallen en bedreigingen te melden.

In 2017 werden vijf aanvallen op journalisten geregistreerd, het jaar daarvoor 19. 2015 kende een piek van 43 aanvallen. Dat kwam volgens het ECPMF omdat in dat jaar wekelijks duizenden Pegida-demonstranten op de been waren tegen islamisering. Het scanderen van het woord *Lügenpresse* (leugenpers, een begrip dat ook de nazi's gebruikten) gebeurt bij die bijeenkomsten eigenlijk altijd, net als verbale aanvallen op individuele journalisten.

Keerpunt Chemnitz

In het Saksische Chemnitz werd op 26 augustus een man neergestoken na een ruzie. Hij overleed aan zijn verwondingen. Een Syriër en een Irakees werden opgepakt. In de dagen erna kwam het herhaaldelijk tot rellen in de stad. Buitenlanders,

journalisten en politici werden aangevallen.

Bij een stille tocht trokken kopstukken van de partij AfD samen met neo-nazi's, Pegida en verontruste burgers op. Het maakte zichtbaar dat de AfD geen afstand meer houdt tot extreem-rechts. Naast demonstraties tegen buitenlanders, waren er ook tegendemonstraties tegen vreemdelingenhaat.

Volgens de DJV nam het geweld af in 2016 en 2017 omdat er toen minder rechtse demonstraties waren. Saksen is de deelstaat met structureel de meeste incidenten, met de gebeurtenissen tijdens de demonstratie op 26 augustus in Chemnitz als dieptepunt. “Daar liepen rechtspopulisten zij aan zij met rechtsextremisten. Die gelegenheidsalliantie zorgde voor honderden mensen die bereid waren tot geweld”, schrijft het ECPMF. Bij die protesten zijn elf verslaggevers aangevallen, soms terwijl de menigte joelde.

Met beveiligers naar demonstraties

De MDR stuurt tegenwoordig beveiligingspersoneel mee met verslaggevers die naar rechtse demonstraties gaan waar geweld wordt verwacht. De omroep is niet de enige. Verslaggever Marcus Engert van nieuwswebsite Buzzfeed zegt dat zijn op zijn redactie een gesprek met een veiligheidsadviseur verplicht is voor wie naar een rechtse demonstratie gaat. Helmen en beschermingsvesten liggen klaar. Maar Engert laat die thuis. Net als Dippmann overigens.

Dippmann: “Ik bericht sinds 2014 als radioverslaggeefster over rechtse demonstraties, toen ook Pegida begon. Ik was geschokt door de ‘Lügenpresse-koren’, ik was zulke verachting en afwijzing van mijn vak niet gewend. Het duurde niet lang tot collega’s berichtten van bedreigende situaties, cameramensen en fotografen werden gehinderd bij hun werk. Zelf kreeg ik een klap in mijn gezicht van een oudere vrouw toen ik een foto maakte van Pegida-voorman Lutz Bachmann, bij een demonstratie. Daarna zijn we beschermd door veiligheidspersoneel.”

‘Ik was geschokt door de Lügenpresse-koren’

Volgens Dippmann gaat het bij geweldplegers vooral om individuele demonstranten. Maar waarom dan juist zo veel in Saksen? Dippmann: “Deels is het misschien ook de cultuur. Veertig jaar achter het ijzeren gordijn leven heeft gezorgd voor een homogene bevolking. De *Wende* (gevolgen van de val van de Berlijnse muur, red.) heeft na veertig jaar DDR-regime veel verliezers opgeleverd. De multiculturele samenleving is voor sommigen in het oosten niet nastrevenswaardig. Dat journalisten dat aan de kaak stellen, valt niet bij iedereen goed. Het heeft niet tot een constructief discours geleid, maar tot grote afwijzing.

De kritiek op de journalistiek heeft er toe geleid dat journalisten transparanter maken hoe ze werken. Het resultaat daarvan bij het publiek moet nog blijken.”

Kritiek wordt de bevolking ook makkelijker gemaakt door politici die het gedrag van journalisten bekritisieren, meent ze. “Mensen slaan aan op berichten van populistten dat de pers net zo regeringsgestuurd is als in DDR-tijden.” En dat weten ook de traditionele partijen.

Zelfs de premier van Saksen, Michael Kretschmer (CDU), ondermijnde in augustus de media. Nadat een video voor ophef zorgde waarop te zien was hoe een cameraploeg van het ZDF-programma Frontal21 werd vastgehouden door de politie, omdat een agressieve demonstrant zich bij de politie over de journalisten had beklaagd, twitterde Kretschmer dat de agenten de enigen waren op de beelden die serieus hun werk deden. Dit terwijl de journalisten in het fragment helemaal niets verkeerd deden.

Die einzigen Personen, die in diesem Video seriös auftreten, sind Polizisten.

Der Vorfall wird ohne Frage aufgeklärt. Der Polizeipräsident hat auch schon angeboten mit den betroffenen Journalisten zu sprechen
[@PolizeiSachsen](#) [#Dresden](#) [#dd1608](#) [@smisachsen](#) [#sachsen](#)

— Michael Kretschmer (@MPKretschmer) August 18, 2018

Het is volgens de ECPMF een vaste tactiek van de rechts-populisten om zich bij demonstraties bij de politie over journalisten te beklagen. De politie onderzoekt dan de klacht en de journalisten kunnen niet verder werken.

Politiebescherming

Jan Eggers van de Hessische Rundfunk leidde in september een debat tussen journalisten en de politie over het geweld, tijdens Besser-online, een congres van de DJV over internetjournalistiek in Leipzig. Daar klonk een aantal malen de roep om meer aandacht voor de rechten van journalisten in de opleiding van politiemensen. “De agressie die collega’s in Saksen ook van zijde van de politie schijnen tegen te komen, heb ik in Hessen nooit beleefd”, zei Eggers.

Een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken in Saksen reageerde dat de politie bij grote evenementen zoals een concert of een demonstratie de orde moet bewaren en gewelddadige confrontaties moet voorkomen. “Zodra de politiemensen aanvallen op journalisten opmerken,

handelen ze direct om die verstoring te beëindigen. De journalisten krijgen geen persoonlijke bewaking van de politie.”

Daarmee neemt de DJV geen genoegen meer. “De arrestatie van de Chemnitzer terreurgroep logenstraft de beweringen dat er in Chemnitz geen jacht werd gemaakt op migranten en journalisten”, zei landelijk voorzitter Frank Überall van de DJV [in een reactie](#) begin oktober. “Misschien geloven deze politici ons nu, dat bij rechtse demonstraties en marsen een betere politiebescherming voor journalisten nodig is.”

Dippmann “We moeten iedereen kritisch kunnen bevragen of het nou politicus, demonstrant of een politieagent is. Wij zorgen als DJV dat we toetsen wie een perskaart krijgt, zodat agenten ter plekke weten dat er daadwerkelijk een journalist voor hen staat.”

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/28567/geweld-tegen-journalisten-neemt-toe-vooral-in-saksen>